

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre .. 7 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre .. 8 korona.
Egy óra 2 k. 80 f.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut. 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 154.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:

Stauber József.

SZOMBAT, január 13.

Osztrák-magyar csapatok
a Macedon-fronton.

Berlin, január 12. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harcér:

Rupprecht bajor trónörökös vezértábornagy arcvonala:

Armentieres és Lense mellett az Albert-Bapaume-ut mindkét oldalán lévő állásaink ellenséges ágyutüz alatt állottak, amelyet erőteljesen viszonoztunk. Az Ancretól északra az angolok a kora reggeli órákban kétszer hiába támadtak. Serresnél támadásuk vonalunk előtt összeomlott. Beaucourtól északra kezdetben elért sikerük után erőteljes támadásunkkal veszteségük mellett visszavetettük őket kiinduló állásaikba. 50 fogoly és két géppuska maradt kezünkön. Beaumontnál kisebb gyalogsági harcok még folyamatban vannak.

A német trónörökös arcvonala:

A Maastól nyugatra emelkedő magaslaton és a Vogézekben az ágyu és aknavető harcok egyes helyeken kiújultak. Rohamosapataink, amelyek ma reggel a Combres magaslatokon és Nonomenytől keletre benyomultak az ellenséges árkokba, minden veszteség nélkül tizenhat franciával tértek vissza.

Keleti harcér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

A Duna mentén és Dünaburgtól délre levő vidéken a harci tevékenység tegnap lényegesen csökkent. A vilnai és dünaburgi vasut mentén támadó orosz századokat nagy veszteségeik mellett visszavertük. Rigától délre állásaink megjavítása céljából két kisebb támadásunk 32 foglyot eredményezett.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

A január 10-én kivívott sikereink tovább fejlesztésével az Ojtozi ut két oldalán tegnap is az oroszoknak több egymás mögött fekvő állását rohammal elfoglaltuk. Az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett, 1 tisztet, 80 főnyi légénységet, 6 géppuskát és 3 aknavetőt hagyott kezünkön. A Susita völgytől északra és délre ellenséges támadások eredménytelenek maradtak.

Nem kell a béke.

Arad, január 12

Odaát már megint elhatározták, hogy csak azért se kötnek békét. Megüzenték Wilsonnak, az Amerikai Egyesült-Államok elnökének, hogy ők ugyan de bizony isten kívánják a világbékét, azonban ezt velünk lehetetlenség elérni. Mi megátalkodottan konok lelkek vagyunk és nem akarjuk beismerni, hogy a tizes szövetség teljesen tönkrement bennünket. Az entente a dühtől sápadtan mutat rá fölöztünk kivívott győzelmeire és mi még mindig azzal kérkedünk, hogy ellenségeinket legyűrtük. Ezt a szemérmelenséget, a kis szövetségeseknek ezt a határtalan arroganciáját valóban nem tűrhetik ők.

Tényleg nevetségesek vagyunk mi, amikor folyton győzelemről beszélünk, holott az entente a káprázató diadalok hatalmas gyémánt füzérére mutathat rá. Mincképpen is akarjuk tagadni a valóságot. Hát a románok nem foglalták-e el országunk legnagyobb részét és most Ferdinánd király nem Budapestről adja-e ki hősi lelkesedéstől szárnyaló hadiparancsait? Az olaszok nem foglalták-e el már régen Bécsét, mintahogyan megígérték a világnak? És az oroszok? Ok mutatták meg valójában, hogy mit tud a rettentelen cár ördöngösen erős hadserege és zseniális hadvezetősége. Minden úgy történt, ahogyan megjósolták. Szerbiában orosz csapatok vertek le bennünket és a kis szerb állam határait egészen a tengerig, meg Szegedig terjesztették ki. György herceg Temesváron megkötöztette magát és seregei Arad-hegyaljánál fogtak testvéri kezét Románia bátor katonáival. A második fegyverletétel is Világosnál volt.

Ha mindez nem elég, pillantsunk nyugatra. Szegény Németországot a Rajnán túl nyomták vissza és az entente egyesült hadai már csak 197 kilométernyire állanak Berlin kapujától. S ezekhez a harcéri csapásokhoz még gazdasági vereségünk is járult. Teljesen kiéhezettek bennünket. Utcáinkon éhségtől elpusztult tömegek holttestei hevernek. Most kössön velünk békét az ellenség? Hogyisne! Addig nem áll velünk szóba, amíg szikrányi élet van bennünk, vagy amíg olyat nem vágunk kevély koponyájára, hogy — felébred tőle.

(=)

Mackensen vezértábornagy hadseregpartja:

Braila és Galac közt mocsaras pályán az oroszokat továbbra is visszanyomtuk a Szereth felé. La Burleat elfoglaltuk. Január 10-éről 11-ére virradó éjjel felfegyverzett ellenséges hajók megkísérelték, hogy a Dunán felfelé Isaceán át haladjanak. Egy gőzöst ágyutüzünk elsüllyesztett, egy másik az északi parton megfeneklett.

Macedóniai hadszíntér:

Az Oohrida tótól délre az ellenség megtámadta az osztrák-magyar-bolgár harcvonalat a Cerava mögött. Az állásokat megtartottuk. Ludendorff, első főhadiszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Kivertük az oroszokat több egymás mögötti állásukból.

Budapest, január 12. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harcér:

A Szereth torkolatának szögletében a harcok reánk nézve kedvezően folynak.

József főherceg arcvonalának déli szárnyán Goldbach vezérőrnagy osztrák-magyar és német zászlóaljai az Ojtozi uttól délre gyors megrohanással kiverték az ellenséget több egymás mögött fekvő magaslati állásából. A harcban az oroszok súlyos és véres veszteségeik mellett hat géppuskát és három aknavetőt vesztek, amelyek egy tiszttel és 80 főnyi légénységgel együtt kezükre jutottak. Az oroszok ellentámadásai epügy, mint az előbbi napokban, eredménytelenül végződtek. Egyébként a császári és királyi haderőknél a keleti harcvonalon nincs jelentős esemény.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Nincs jelentős való. Hóter altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Zeppelin támadás Páris ellen.

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Páris. Az Havas-ügynökség jelenti: A frontról érkezett jelentés alapján, mely szerint egy Zeppelin és egy ellenséges repülő déli irányban repült, csütörtökön este Párisban tolgatosították a biztosító intézkedéseket. Páris erődgyűrűjéből este 6 óra 45 perckor megadták a riadó jelet, ami így szól: „Figyelem! Repülő támadás.” A rendőrség intézkedésére minden világitást eloltottak. Az alarmozás végét adó jelzés este 7 óra 45 perckor volt.

Francia csapatok déli frontunkon.

(Olaszország Konstantin görög király mellett.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A Rotterdami Courant értesülése szerint Olaszország a római tanácskozáson ellenértéket kapott a balkáni akcióhoz való csatlakozásáért. Francia csapatok, amelyek Svájc határán vannak összegyűjtve, átveszik az olaszok alpesi frontjának egy részét. Az így felszabadult olasz csapatok, a balkáni expedíciót erősítik, mint ahogy Franciaországban az angolok nagyobb frontrészt fognak átvenni a franciáktól. Ez az angol csapatmegerősítés a római tanácskozások első tulajdonképeni eredménye.

A Corriere de la Sera jelenti Rómából: A görög kormány engedékeny elhatározását az entente ultimátumával szemben befolyásolta a körülmény, hogy az entente megnyugtató kijelentéseket tett a Venizelosz-veszedelem dolgában. Ez a megoldás Olaszország sikere, amelynek álláspontját a Venizelosz-ügyben a római konferencia elfogadta. Tudvalevőleg Olaszország Venizelosz elejtését követelte.

Szalónikból érkezett jelentések szerint Venizelosz határozottan forradalmi térre lépett. Ugy a politikai, mint a magánélet terén a forradalom jelei mutatkoznak. Venizelosz mindenképpen, aki királyhűnek vallja magát, könyörtelenül üldöz és Kréta szigetére internálja a király-

pártiakat. Száz tagú testőrséget szervezett magának, amely állandóan vigyáz az életére. Sarraill tábornok nagy összeget bocsát Venizelosz rendelkezésére, hogy forradalmi szervezetét fenntarthassa és fejleszthesse. Legutóbb Venizelosz merényletet tervezett Konstantin király ellen. A merénylet terve sikerült is volna, ha az egyik felbérelt görög alattvaló nem árulta volna el, amire a többi bérenceket letartóztatták. Az entente államok néhány újságíróját, akik szintén be voltak avatva a merénylet tervébe, a görög kormány kiutasította az ország területéről. Sarraill roppantul restellte a balul kiüthött vállalkozást, színelég szakitott Venizeloszsal és kemény megrovásban részesítette, amiért ügyetlen és megbízhatatlan emberekre bízta ily fontos terv végrehajtását.

Ostromállapot Jassyban.

(Nem bizik az entente Oroszország erejében.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

A londoni Pall Mall Gazette fel-tűnést keltő cikkben azt fejtegeti, hogy a szövetségesek soraiból egyik hatalom kiválásának lehetőségével számolni kell, mert vagy nem akar, vagy nem tud a háború folytatásában lépést tartani a többi szövetségesekkel. Bruszilov azt hiszi, hogy a háború 1917. augusztusáig véget ér. Tekintettel arra a veszedelemre, hogy a szövetséges hatalmak közül az egyik ki talál dőlni, ajánlatos, hogy a háború tartalmát lehetőleg rövidre becsüljék. Bármekkora is a szövetségesek fölénye a nyugati fronton, mégis kérdéses, vajon a győzelem kulcsa nem-e a Dardanellák megnyitásban és meghódításában rejlik.

A Temps jelenti Jassyból: Jassy ostromállapotban van. Falragaszok tiltják el a lakosság csoportosulását, tilos az éjszakai közlekedés, éjjel senki sem hagyhatja el lakását. A szállodák, kávéházak a rendőrség ellenőrzése alatt állanak. Igen sok embert letartóztattak és elítéltek nyugtalanító hírek terjesztése miatt. Moldovát a polgári lakosság súlyos szenvedései mellett üritik ki, a 16—18 éves fiukat Oroszországba vitték, ahol a katonai hatóság rendelkezése alatt állanak.

A Tagesanzeiger írja: Bukarest elfoglalása óta öt héten belül Mackensen hadserege a Szerethig körülbelül kétszáz kilométernyi területet foglalt el. Ez körülbelül megfelel annak a távolságnak, amely a Szereth Odeszától elválasztja, Mackensennek Odessza elleni gyors előrenyomulása tehát nem tartozik a lehetetlenségek közé.

Bukarestből jelentik: Holnap a semleges diplomaták, akik eddig a

román kormánynál voltak akkreditálva és Bukarestben maradtak, elutaznak innen. Az amerikai, holland és görög követ hagyják el holnap Bukarestet.

Az Independance Roumaine szerint az oláh kormány törvényjavaslatot terjeszt az oláh parlament elé, amely szerint az összes szenátorok és képviselők ellen, akik nem jöttek Jassyba, eljárást indítanak. *Hivatalosan közli továbbá a lap, hogy a volt berlini oláh követ, Belgiman dr. az oláh diplomáciai karból kilépett.*

Aradi iskola a sártengerben.

(Saját pénzükön költöztetik az iskolát a diákok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az immár három éve tartó háború, mely felforgatta a világrendet, megbontotta a békés nyugalmat, komor kórtermekké változtatta a szelid tantermeket, a szűk kis zöld padok helyett fekete vaságyakat cserélt a halottfehér falak közé s a szürke iskolaépületek ormaira némán lengő vöröskeresztes zászlókat varázsolt.

Az aradi iskolák tágas termeiben sem szorong félénken most a kis diák, hosszú folyosókon nem hangzik vig kacaj, a fehér szobák fájdalomkiáltástól hangosak s a csendes folyosókon messze visszhangzik a súlyos katona lábak dobogása. A legtöbb iskola már a háború kitörése óta el vendégségben idegen kegyelem kenyéren, de voltak olyanok, melyeket még nem szőlított ki helyiségeikből a sebesültek fájdalma. És ezek között volt az aradvárosi *Fejő kereskedelmi Iskola* is, mely mult év októberéig még saját épületében tanította a tudományokra növendékeit. Mikor elérkezett 1916. szeptemberének első napja s az intézet kitárta kapuit, hogy ismét magához ölelje fiait, jött a legnagyobb hatalom: a katonaság s az aradi padok szép eseményében bucsút mondott az aradvárosi iskola, hogy elvándoroljanak új

házjukba. Igen ám, csak hogy amíg a főgimnázium és a főreáliskola siettek maguknak megfelelő helyet keresni és szerezni, addig a kereskedelmi iskola — tudja isten miért, kinek a hibájából — tétován állt künn az utcán, diákjai pedig várták-várták, hogy mikor nyilnak meg az új épület kapui. *Igy telt el az egész szeptember hónap télendül, semmivel.* Végre mégis csak megsajnálta illetékes helyen a hontalan iskolát és kijelölték számára a Csutora-utcai elemi iskola négy kis szobáját. Az iskola kényelmetlen helyzetén könnyítve s abban a reményben, hogy úgy sem tart sokáig, október 9-én megkezdte a tanítást a Csutora-utcai új iskolában, de mivel a nyolc osztály számára csak négy „terem” állt rendelkezésére, úgy határoztak, hogy a három alsó és az egyik középső osztály délelőtt, a többiek pedig délután járnak előadásra.

Mikor már-már elrendezkedett valahogyan a kilakoltatott intézet az új épületben, új nehézség támadt. Jöttek az őszi délutánok, hamar beesteledett és az elemi iskolában nem volt mivel világítani, mert ott csak délelőtt volt tanítás és így a délután bejáró közép- és felső osztályok naponként 5 és fél 6 órakor mentek már haza a rendszeres 7 óra helyett. Természetes, hogy így az érettségi előtt álló növendékek előrehaladása óriási akadályokba ütközött. Így ment ez teljesen egy hónapig, míg egy nap eljött a villanszerelő s egy sötét este kigyultak az izzó körték. Igen ám, kigyultak, de ugylátszik tulvilági ördögökkel cimboráltak, mert a következő pillanatban már ismét mély sötétség borult az osztályokra. Ezután megint két-három napig nem égett a villany s ha egy este kigyult, a gyenge áram következtében előbb szép lassan gyengülni kezdett a fénye, majd vakító világosságot terjesztett s hirtelen kialudt. Ez ismét körülbelül egy hónapig tartott, míg végre annyira tökéletesítették az iskola világítását, hogy most már nem aludtak ki a villanykörték, csak esalva játékot űztek a diákok amugy is gyenge szemével. A félhomály következtében, mióta a tanulók délután járnak iskolába, megromlott szemük miatt 10 százalékuk visel szemüveget.

Most azonban, hogy lehullott az első hó, bizonyára csak azért, hogy a Csutora-utcai mocsarakat átgázolhatóan tengerekké növelje, még borzasztóbb lett a kereskedelmi iskola tanulóiinak helyzete. Az azelőtt vig nótaszóval hazamenő diákok ma csüggedten, lehajtott fővel, hallgatagon baktatnak haza átázott cipőkben, vizes lábakkal a koromsötét utcákon. Több ízben szőlították fel az illetékes köröket, hogy helyezték el a Csutora-utcaból az intézetet egy a városban lévő helyiségekbe, de ezeknek a felszólításoknak mindeddig semmi hatása nem volt.

A többi iskolák: a főreál a kulturpalotában, a gimnázium a Szent Péter-téri elemi iskolában, a női kereskedelmi a Casinóban és a Szabadszomszéd párhelyben vannak elhelyezve, egyedül a kereskedelmi került ki oda a temető szélére. A hosszú ut nem egy cipő talpat koptat el egy hónapban a mostani drága világban, ami nem csekély megterheletés azoknak a szegény hivatalnok és iparos szülőknek, kiknek fiai ebbe az intézetbe járnak.

Somogyi Gyula dr. igazgató ma beszélt az áthelyeztetés ügyében Varyassy Lajos polgármesterrel és rámutatott arra, hogy most lenne alkalom mivel az Ipar- és Népbank régi helyiségei üresek és a főintézetből is kiköltözik a katonaság. A polgármester azonban kijelentette, hogy mindaddig, míg a főintézet teljesen ki nem ürül, addig nem helyezi át az iskolát, mivel nem akar kétszeres költséget okozni a városnak. *Mikor ezt a tanulók megtudták, elhatározták, hogy saját költségükön fognak a bankhelyiségbe költözni, ha a város nem vállalja magára a költségeket.*

Ki kellene azonban menni egy este 7 órakor a Csutora-utca a uraknak s látni, amint hazasereglik a diáktömeg. De nemesak látni kellene, hanem érezni is kell velük. Az egyes osztályok naplói tesznek tanubizonyosságot a mellett, hogy naponta átlag 8—10 tanuló hiányzik erősebb meghülés miatt. Mert legalább is azt gondoljuk, hogy 350 diák egészsége, szeme világa többet ér, mint az a néhány korona, a mibe az átköltözés kerül.

Válaszolt az entente Wilson jegyzékére.

(Régi nóta a régi bajokról.)

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Az Havas-ügynökség jelenti: A szövetséges kormányoknak Wilson elnök 1916. december 19-iki jegyzékére adott válasza így hangzik:

(Béke liga a jövőre.)

— A szövetséges kormányok megkapták azt a jegyzéket, amelyet december 19-ikén az Egyesült-Államok kormánya nevében nekik átnyújtottak és azt azzal a gondossággal vizsgálták meg, amellyel tartoznak az idők komolyságáról való helyes érzésüknek és az amerikai néppel szemben tanusított őszinte barátságuknak. Általában súlyt helyeznek arra, hogy kijelentsék, hogy elismeréssel adóznak annak az előkelő érületnek, amely áthatja az amerikai jegyzéket és minden óhajításukkal csatlakoznak oly liga megteremtésének tervéhez, amely a békét és az igazságosságot biztosítja a világon. Elismerik mindazokat az előnyöket, amelyeket az intézményes nemzetközi határozatok jelentenek abban a tekintetben, hogy az emberiség és a civilizáció érdekében elhárítsák a nemzetek közt az erőszakos konfliktusokat oly határozományok, amelyek a szükséges rendszabályokat (sanctions) magukba foglalják, hogy azok végrehajtását biztosítják és így meggátolják, hogy valamelyes látszólagos biztosság ne arra szolgáljon, hogy új támadásokat megkönnyítsen. Ama jövőbeli megállapodások megvitatása, amelyek a tartós békét lesznek hivatva biztosítani, elsősorban azt feltételezik, hogy a jelenlegi viszály kielégítő módon intéztesse el.

(A központi felelősök.)

A szövetségesek époly melegen, mint az Egyesült Államok kormánya, táplálják azt az érzést, hogy minél hamarabb befejeződik a háború, amelyért a központi hatalmak a felelősök, amely hatalmak az emberiségre borzasztó szenvedéseket mértek. A szövetségesek azon a nézeten vannak, hogy lehetetlen már

ma oly békét elérni, amely a jövőtételt, a megtérítéseket és oly biztosítékokat garantál, amelyre joguk van ama támadás folytán, amelyért a központi hatalmak viselik a felelősséget és amely támadás eredetileg is épen azt előzta, hogy Európa lakosságát tönkrejuttassa. A szövetséges népeknek az a meggyőződésük, hogy ők nem önös érdekből, hanem a népek függetlenségének, a jognak és az emberiségnek oltalmáért küzdenek.

A szövetségesek teljesen tisztában vannak azokkal a veszteségekkel és szenvedésekkel, amelyeket a háború úgy a semlegeseknek, mint a hadviselőknél okoz és fájlalják azt, de elutasítják a felelősséget eziránt, mert ők a háborút semmiképpen nem akarták és nem jédezték elő és azon fáradoztak, hogy a háború okozta károkat enyhítsék, amennyire ez összeegyeztethető az ellenség erőszakossága és kelepcei ellen való védekezés könyörtelen követelményeivel.

(Wilson önálló akolója.)

A szövetségesek elégtétellel vették tudomásul, hogy az amerikai közlés keletkezése semminemű összefüggésben nincs a központi hatalmak ama közléseivel, amelyet december 18-ikán az Egyesült-Államok kormánya nyújtott át. Ők nem kétkednek az amerikai kormány ama elhatározásában, hogy még a pusztalátszatát is akarja kerülni annak, mintha erkölcsileg támogatná a háború felelős előidézőjét. A szövetséges kormányok kötelességüknek tartják, hogy a legbarátságosabb módon, de a legnyiltabban állást foglaljanak az ellen az egyenjogúság ellen, amely a központi hatalmak nyilvános kijelentésein alapul és egyenes ellenmondásban van a nyilvánvaló helyzettel, úgy a multakért való felelősség, mint a jövőbeli biztosítékok dolgában. Wilson elnök, a mikor megnevezte őket, bizonyára nem szándékozott csatlakozni hozzájuk.

(A központi hatalmak bünel.)

— Egy történelmi tény szegezhető le ez időszertint: nevezetesen Németország és Ausztria-Magyarország támadó szándéka oly célból, hogy uralmukat Európában és gazdasági uralmukat a világon biztosítsák. Németország hadüzenetével, a belga és a luxemburgi függetlenség nyomban való megsértésével, hadviselésének módjával az emberiség összes elveinek és a kis államok jogainak rendszeres megvetését tanusította. Minél inkább kifejlődött a konfliktus, a központi hatalmak és szövetségesek magatartása állandó megeufolásává lett az emberiségnek és a civilizációnak. Szükséges-e azokra a rémségekre emlékeztetnünk, amelyek a belgiumi és a szerbiai betörést kísérték? A megszállott országok kíméletlen kormányzása, az ártatlan örmények százezreinek lemészárlása, a sziriai lakosság ellen való barbárságok, a nyílt városok ellen irányult számos támadás, a postai gőzcsők és kereskedelmi hajók elpusztítása semleges lobogóval járó buvárhajók által, a hadifoglyokkal való kegyetlen bánásmód, miss Cawell és Briand kapitánnyal szemben elkövetett igazságszolgáltatási gyilkosság és a polgári lakosság szolgásgba való hurcolása stb. a parvilei kivégzés és a bűntettek egész sorozata, melyeket az általános megrovásra való tekintet nélkül követtek el, teljesen megmagyarázzák Wilson elnöknek a szövetségesek tiltakozását.

(Háborus célok.)

Ezek azt a nézetet vallják, hogy ez a jegyzék, amelyet az Egyesült-Államoknak átnyújtottak, mint választ a német jegyzékre, felel az amerikai kormány által intézett kérdésre és ez utóbbi saját szavai szerint nyilvános kijelentést jelent, ama feltételek dolgában, amelyek által a háború befejezhető. Wilson elnök még többet kíván. Ő azt kívánja, hogy a hadviselő felek nyíltan jelöljék meg céljaikat, melyekért tovább folytatják a háborút. A szövetségesek erre a kívánságra minden nehézség nélkül válaszolhatnak. Az ő hadicéljaik jól ismeretesek. Ők már ezeket több ízben megjelölték a különböző kormányok fejei által tett nyilatkozatokban. Ezeket a célokat a maguk

Mi hiányzik ahhoz, hogy Arad szép város legyen?

Igen tisztelt szerkesztőség. Az Aradi Közlöny folyó hó tizenkettediki számában a város tapaszító működéséről hozott bírálat élénk tapaszra talált mindazoknál, akik természetsszeretüknél, vagy fejlettebb esztétikai érzékük-nél fogva ösztönsszerűen keresik és kívánják maguk körül a szépet.

Jó magamnak is, mikor Aradra kerültem, de — hallomásból tudom — legtöbb idegennek rögtön feltűnik az a mostohaság, amellyel e nagy kiterjedésű várossal annak parkokkal, fákkal való ellátásában az intéző körök elbántak. Való igaz az, hogy a keretek mindenképpen megvannak ahhoz, hogy kissé fejlettebb szépérzékkel Aradból Magyarország egyik legszebb városát lehessen csinálni; amint a jelekből látható, egy időben meg is volt erre a hajlandóság, azonban egy idő óta — nem tudni, mi okból — ezen a téren minden inkább visszafelé fejlődik, semhogyl előre jutna.

Elég, ha csak az Andrassy-tér pusztuló szép hársfa-sorára tekintünk, amely ennek az impozáns térnek, vagy inkább utának (nem is tudom, miért neveztek el térnek) egészen világvárosi jelleget kölcsönöz. A gyönyörű fákon azonban erősen pusztulnak, pótlásukról egyáltalán nem történik gondoskodás, így megérthetjük azt, hogy az Andrassy-térről is a magyar alföldi városokra jellemző sivár pusztaság válik, amely nagyon megtelemet ugyan a hevívárosokon rajta lanyázó városi népség-

nek, de nem annak a kulturpublikumnak, a mely egész társadalmi életével olyan különleges bélyeget nyom a városra.

Az előttem felszólaló említést tesz a gömbakácokról, amelyekkel valóságban agyonnyomortják a várost. Nem tudom, kinek tetszhetnek ezek a szegény, megkínzott, megcsontított, ágcsontjaikkal szinte kegyelemért esekló famartírok! Hiszen megvan ezeknek is a helyük ott, ahol az utca szűk volna lehetetlenné teszi a lombosabb fák ültetését, de mit keresnek ezek olyan helyeken, mint az Andrassy-tér, József főherceg-ut, Boross Béni-tér, Apponyi-ut, a Szabadság- és Thököly-terek, ahol minden feltétel meg volna ahhoz, hogy a leggyönyörűbb látványt nyújtó szép lombfákat, juhart, szilt, hársat, vadgesztenyét, vagy platánt ültessünk!

Nem lehet semmi esetre sem szó nélkül elmenni a város nagy kiterjedéséhez mérten a parkokban, sétányokban való végtelen szegénysége, illetőleg az ilyenek létesítésében és fenntartásában való nagy érzéketlenség mellett. A Maros-part mellett végig húzódó két park a maga abszolút gondozatlanságával, tulsűrűségével inkább dzsungelnek illik be, a kereskedelmi iskola, a városház előtt elterülő gyomtanyák, a Kossuth-szobor előtt terposzkedő, egyszerű faluvégre való „bozótos” kiáltó jelei annak az érzéketlenségnek, amelylyel a város „szépítését” egyáltalán kezelik.

Le kell azonban szegezni azt is, hogy kevés helyen lehet találkozni (városról, nem faluról beszélve) a publikum egy nagy részének olyan barbarizmusával, amellyel a város külső képében mutatkozó, az elmondottakban

érintett okok folytán előállott sivárságot mesterségesen még fokozzák. Elég lesz ennek illusztrálására rámutatni a kulturpalota és a kereskedelmi iskola mellett elterülő kis „park” agyongázolt gyepszőnyegére, a Szabadság-tér és Thököly-tér kitördelt fáira, ahol már csak himnódoként mereszkeedik csonka tagjaival az ég felé egy-két agyonnyomort gömbakác. Tessék végig menni a Szabadság-térnek a Petőfi-utcától az Uránia színházig terjedő szakaszán, — végig az uttest mellett a fák 90 százaléka ki van tördelve, s ezt a pusztítást mind mesterségesen idézték elő (ennek nyomát mindennap látni) a fuvarok lerakásánál elkövetett brutális vigyázatlansággal. Hát nincsen erre büntetés? Utóvégre egy 10—15 éves élőfa jelentékeny értéket képviselő vagyontárgy, amelynek elpusztításáért joggal vonható anyagi felelőségre a kárt okozó!

Igen tisztelt szerkesztőség, nem tudom, ki vagy kik legyenek azok, akiknek hibája, mulasztása, nemtörődömsége, vagy érzéketlensége miatt nem tud azzá lenni ez a város, amilyen kereteinek szépsége, nagy arányai mellett kis fáradsággal és költséggel könnyen lehetne, Magyarország egyik legszebb, nem a keleti siendriánság képét magán viselő, hanem igazi, mondjuk, nyugati kulturvárossá, tény azonban az, hogy ez nincs rendjén, s hogy ezen az állapoton változtatni kellene és pedig minél sürgősebben. Ha ez nem így történik, a lelkük rajta azoknak, akik a szép iránti érzéketlenségükkel most is, régebben is, máshol is segítik és segítették Magyarországot ahhoz a rossz hírnévhez juttatni, hogy a Balkán már itt kezdődik.

S-I-I-a.

részleteiben, minden kompenzációval és jogos kártalanítással a szenvedett károkért, esupán a tárgyalások órájában fogják feltárni. A civilizált világ tudja, hogy ezek a célok minden szükséges dolgot magukban foglalnak.

Béke feltételek.

Elsősorban Belgium, Szerbia és Montenegro visszaállítását és az őket megillető kártérítést;

Franciaország, Oroszország és Románia megszállott területeinek a megokolt jóvátétel mellett való kiürítését;

Európa újraszervezését;

Biztosítékokat olyan tartós uralmat illetően, mely úgy a nemzetiségi elv tiszteletére és az összes kis és nagy népek jogainak tiszteletére alapítva, mint oly területi megállapodásokra és nemzetközi egyezségekre, melyek alkalmasak arra, hogy a szárazföldi és tengeri határokat jogtalan támadások ellen megóvassák;

azoknak a tartományoknak és területeknek visszaadását, melyeket korábban a szövetségesektől erőszak útján, vagy a lakosság akarata ellenére elragadtak;

és az olaszok, szlovének, románok, csehek és tótok felszabadítása az idegen uralom alól;

azoknak a népeknek felszabadítása, melyek a törökök véres zsarnokságának vannak alávetve;

a török birodalom eltávolítása Európából, mert ez az ország kétségtelenül távol áll a nyugati civilizációtól.

Ófelsége az orosz cár szándékai Lengyelországra vonatkozóan világosan és ama proklamációk útján megnyilvánultak, amelyeket a hadsereghez intézett.

Ha a szövetségesek Európát ki akarják ragadni a porosz militarizmus brutális uralma alól, soha sem volt szándékuk, amint azt említették, hogy a német nép megsemmisítésére és politikai eltörlésére törekedjenek. Amire elsősorban törekedtek, az volt, hogy a békét biztosítsák a szabadság és az igazság és a nemzetközi kötelezettségek iránt való türethetetlen hűség alapján, amely az Egyesült Államok kormányát mindig áthatotta.

A szövetségesek, akik egységesek eme nagy cél elérése érdekében, egyenként és összesen el vannak határozva, hogy minden erejüket latbavetik és minden áldozatot meghoznak, hogy a vizályt győzelmesen befejezzék, amittől, meggyőződésük szerint, nemcsak saját üdvük és jólétük, hanem a civilizáció jövője is függ.

(Belgium kesergése.)

A belga kormány válasza Wilson elnök jegyzékére, amelyet a belga miniszterelnök a párisi amerikai nagykövetnek egyidejűleg adott át a szövetségesek válaszával, így hangzik:

— A királyi kormány, amely a francia miniszterelnök által az Egyesült-Államok nagykövetének átnyújtott válaszhoz csatlakozik, sulyt vet arra, hogy különös elismerését fejezze ki az emberiség amaz érzéseiről, amely az Egyesült-Államok elnökét jegyzékének a hadviselő államokhoz való elküldésére indította. A kormány nagy mértékben méltányolja azt a barátságot, amelynek jóakaratu tolmácsolójává lett Belgium irányában, ép annyira, mint Wilson elnök, a belga kormány is azt kívánja, hogy a jelenlegi háború hamarabb befejeződjék.

De az elnök nyilván azt hiszi, hogy a két ellenséges tábor államterületei, azaz a hadi célokat követik. A belga példa számos azt bizo-

nyítja, hogy nem így áll a dolog. Belgiumnak épp úgy, mint az entente hatalmaknak soha nem voltak hódító tervei. Az a mód, amellyel Németország a belga néppel bánt és még most is bán, nem engedi meg azt a feltevést, hogy Németország a jövőben sulyt fog helyezni arra, hogy a győnye népek jogait biztosítsa, amelyet azóta, hogy az általa felidézett háború Európát sanyargatja, szakadatlanul lábbal tipor.

A belga kormány örömmel és bizalommal vette tudomásul azt a kijelentést, hogy az Egyesült Államok türelmetlenül várja, hogy közreműködjön azokon a rendszabályokon, amelyeket a békekötés után kell fogantatni, hogy a kis nemzeteket az erőszak és az elnyomás ellen megóvassák. Az ultimátum előtt Belgium arra törekedett, hogy szomszédjaival jó viszonyt tartson fenn és aggodalmasan, szigorú lojalitásokkal felelt meg mindenkivel szemben azoknak a kötelezettségeknek, amelyek semlegességéből következnek.

Miképpen jutalmazta Németország azt a bizalmat, amelyet Belgium velük szemben tanusított. Az egyik napról a másikra nyomások nélkül semlegességét megsértették, területét megrohanták. A német birodalmi kancellár, amikor a jogok és szerződésnek megsértését a birodalmi gyűlésnek bejelentette, kénytelen volt elismerni a durva erőszakosságot és megígérte, hogy ezt ismét jóvá teszik.

A németek a belga területek megszállása után nem voltak tekintettel a hágai egyezményekre, épp annyira sulyos, mint önkényes adó kivetésekkel az ország segítő forrásait kiapasztották, az iparát szándékosan tönkre tették, egész városokat elpusztítottak és a lakosok közül tetemes számot megölték, vagy bebörtönöztek. Még most is, miközben hangosan nyilatkozzák azt az óhajukat, hogy a háborús rémségek megszűnjenek, azon fáradoznak, hogy a megszállás borzalmát szaporítsák, amennyiben belga munkásokat ezerszámra visznek el a szolgátságba. Ha van ország, melynek joga van azt mondani, hogy létét megvédelmezni nyult fegyverhez, úgy az bizonyára Belgium, amely arra kényszerült, hogy harcoljon, vagy pedig szégyenteljesen meghunyászkodjon. Belgium szenvedelmesen kívánja, hogy a lakosság halálszenvedésének véget vessenek. De csak olyan békét fogadhat el, amely teljes politikai és gazdasági függetlenségét visszaadja, mely területének sérthetlenségét és épségét és gyarmatait biztosítja és egyidejűleg jóvátételét valami biztos garanciát teremt a jövőre nézve. Az amerikai nép a háború kezdete óta az elnyomott belga néppel szemben meleg viselkedést tanusított. Az amerikai Commission for Relief Belgiumban szoros kapcsolatban a királyi kormányával és a nemzeti bizottsággal, fáradhatatlan odaadást és csodálatos tevékenységet fejt ki, hogy Belgiumot élelmiszerekkel ellássa, amely országot a németek éheztetni engedték volna.

A királyi kormány boldog, hogy megragadhatja az alkalmat, hogy a Commission for Reliefnek és azoknak a nemesszívü amerikaiaknak, akik a belga lakosság nyomorának enyhítésén fáradoztak, mély hálóját kifejezze. A tömeges letartóztatások és a belga polgári személyek elhurcoltatása bizonyára sehohsem keltett oly felháborodást, tiltakozó és helytelenítő mozgalmat, mint az Egyesült-Államokban. Ezek a tények, amelyek az amerikai nemzetnek nagy becsületére szólnak, a királyi kormányban azt a jogos reményt keltették, hogy a hosszú háború végleges elintézésénél az Egyesült-Államok fel fogják emelni a szavukat Belgiumnak, a német mohóság ártatlan áldozatainak érdekében és azt a hatást fogják

számára követelni, amely e nemzetet kifogástalan multja, katonai vitézsége, hűsége és becsülete, a nemzet kiváló munkaképessége folytán a civilizált nemzetek közt megilleti.

(A magyar sajtó a jegyzékről.)

Budapestről telefonálja tudósítónk: A fővárosi sajtó nagy része az entente jegyzékével foglalkozva, megállapítja, hogy az entente követeléseinek nevéstégesen túlzottak, olyannyira, hogy komolyan sem lehet venni azokat. Komoly béketárgyalások alapjául ezek nem szolgálhatnak és így a központi hatalmak kénytelenek lesznek a további tárgyalások elejét venni. A jegyzékre a feleletet nem adhatják meg máshol, mint a harctereken, ahol az elbizakodott entente-államok előbb-utóbb kénytelenek lesznek belátni, hogy nem diktálni, de kérniük kell a békét.

MOZIKÉP SZÍNHÁZ.

* **A nábob felesége.** (Szenzációs premier az Apollóban.) Ilyennek képzeltünk el egy tökéletes moziképet. A meseszövege nem bosszantó lehetetlenség. A stilizálatlan életből van kivágva. Amit magunk előtt látunk, kiváló író azt konstruálta, de a hang, amelylyel hozzánk szól, az élet hangja, benne van az élet minden öröme és szenvedése. Lord Winborn szépséges feleségének megdöbbentő tragédiája nem mindennapi asszonyi eset. Ártatlanul viseli hosszú éveken át a meggyalázás bélyegét. Lelkében él a remény, hogy ártatlansága ki fog derülni s ez a remény ad erőt a szerencsétlen asszonynak a szenvedések kálváriáján. Az a férfi, aki az asszonyt bajba dönti, halálos ágyán megvallja, hogy aljas boszúból készítette elő a lord feleségének romlását. A lord siet megbocsátani feleségének, aki újra megtalálja régi családi életének harmoniáját és tájdalmas martíromságára fátyolt borít az idő, a megtört szívek és tövissel koronázott életnek ez az egyetlen finom narkotikum... Az Apolló mai premierjének külsőségeiről csak annyit írhatunk, hogy előre minden jegy elkel s ezzel mindent elmondottunk. Még szombaton és vasárnap vetíti az Apolló „A nábob felesége”-t, ezt a nagyszabású, megkapó drámát a koronázási fölvételekkel együtt.

* **Szent földön.** (Franceska Bertini filmsorozat IV. az Urániában.) A tegnap bemutatott Bertini filma, ha nem is olyan közismert és szenzációs mesét dolgoz fel, mint a sorozat többi képei, mégis alkalmat nyújtott a nagy művésznőnek arra, hogy tudását csillogtassa. A kép művészileg van rendezve, a felvételei tökéletesek, szépek és tiszták. Tárnya érdekes milióból van merítve. Egy nő, aki szeret, de a sors szerelmesét hivatalos kötelességre intí és egy hosszú időre kell bucsút mondaniok egymásnak. A leány iránt ki szépségével és kedves modorával megnyeri környezetét, szerelmesének főnöke vonzalmat táplál. A férfi ki akarja gyógyítani vak szerelméből a nőt. Látna a leány művészi hajlamát, kiképezeti és elszerződötteti egy orfeumba. Idő multán szerelmesének holt hírét hozzák, mely perctől kezdve keserűség és siralom költözik a leány életébe. A rivális elérkezettnek látja az időt arra, hogy lenyugózza és rabszolgánójává tegye meg pártfogoltját, a kegyetlen férfi munkája romba dől, amikor a fiatalember visszaérkezik és felleli imádotját, akinek örök hűséget esküszik. — „Yvonne” Franceska Bertinivel, az Uránia legközelebbi szenzációja 5.

* **Minden oszütörtözön este 6 órától szenzációs műsorok az Erzsébet mozgőszínházban.** 261

* **„Carr detektív”-sorozat szenzációs legközelebb az Erzsébet mozgőszínházban.** 3461

Trepov bukásának kulissza titkai.

(Kitörésre érett forradalom áldozata.)

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Trepov orosz miniszterelnök bukásának előzményei a mai napig rejtélyesek voltak, míg ma Stockholmon át érkezett jelentésekből megtudjuk, hogy a rövid életű államférfi azért tűnt el oly gyorsan magas állásából, mert az elmúlt pénteken a dumában Miljukov a kadet-párt vezére bejelentette, hogy „a kormány magatartása következtében forradalmi hangulat van az egész országban”. A miniszterelnök és a дума többség között szakadás állott be a Moszkvában december 22-ike és 24-ike közt lejátszódott események miatt.

Már december közepén tudták Moszkvában, hogy óriási tüntetések készülnek a kormány ellen, amelyet nem a csöcselék, hanem a legtekintélyesebb orosz társadalmi szervezetek készítenek elő. Nem volt titok, hogy a Zemsztvó és a városi szövetségek kongresszusát azért hívták össze, mert a korona és a kormány ellen félre nem magyarázható határozatokat akartak hozni és hogy a különböző gazdasági szakszervezetek is tömeges gyűléseket rendeznek, hogy az ország gazdasági zülése miatt legélesebb bírálatot gyakorolják a kormánnyal szemben. A legkülönbözőbb foglalkozási ágak mozdultak meg Moszkvában, vagy készültek Moszkvába utazni. Többek között az orosz napilapok szövetsége, a moszkvai gyáripárosok szövetsége, az orosz orvosok egyesülete, a gyermekhalandóság leküzdésére alakult szövetség, a munkások szakszervezetei és sok mások. Ezek a tüntető gyűlések, mind az említett napokra voltak összehívva és ki volt adva a jelszó, hogyha a rendőrség betiltaná is azokat, ugy ezt a határozatot figyelmebe se veszik.

Moszkva — az 1905-dik évi forradalom székhelye — újra megerte azt a rendkívül jellemző eseményt, hogy három nap alatt tizenhárom kongresszust oszlatott föl és kergetett széjjel a rendőrségnek és katonaságnak óriási tömege, ami természetesen nem történhetett meg vérontás és tömeges letartóztatások nélkül. Szétkergették a zemsztvó és a városok egyesülését is. Még december 22-én Sebékó tábornok, a moszkvai rendőrfőnök, Pétervárra sietett, hogy jelentést tegyen Trepov miniszterelnöknek a zemsztvó és a város egyesülési kongresszusának szétkergetéséről és utasítást kérjen a következő két napra összehívott gyűlésekre vonatkozólag. December 23-án a moszkvai rendőrfőkapitány és a katonai parancsnok azt a távirati utasítást kapták, hogy a többi kongresszussal szemben sem kell az erőszak alkalmazásától eltekinteni és ennek a parancsnak eleget is tettek.

A dumablock fajtékozott a dübötől, mikor látta, hogy a kormány keztyüt dob eléje, noha Miljukov és társai azt hitték, hogy a kormány nélkülük, pláne ellenük, semmit sem mer tenni. A block azonnal éleshangu interpellációkat dolgozott ki és azt elküldte a gutaütött Radziankó dumaelnöknek, azzal a kéréssel, hogy az interpellációkat, amelyek a belügyi és hadügyi miniszterhez vannak intézve, a дума legközelebbi ülésének napirendjére tűzze ki. A blockot ekkor úgy újabb kellemetlen meglepetés érte, mert mindkét miniszter irásos parancsot küldött a dumaelnöknek, hogy az interpellációkat vegye le a napirendről. Ez annál kínosabb meglepetés volt, mert a block abban a meggyőződésben él, hogy Schuvajev hadügyminiszter az ő emberük és velük együtt dolgozik Trepov, Protopopov és „sötét hatalmak”

megbuktatásán. A block újra megkérte az elnököt, hogy az interpellációkat tűzze ki a napirendre, de a miniszterek parancsa is megismétlődött.

A дума múlt pénteki ülésén Miljukov aztán beszédet tartott és a honvédelmi tárca tárgyalásánál megragadta az alkalmat, hogy a kormányt erősen megtámadja és forradalommal fenyegetődjék. A kormány tagjai közül senki sem jelent meg a képviselőházban és a házszabályok értelmében ilyen esetben semmiféle határozatot hozni nem lehet és már mindenki azt hitte Szent-Pétervárott, hogy Trepov állása megszilárdult. Ezt annál is inkább hitték, mert, noha Miljukov a legrettenetesebb visszaéléseket vetette a kormány szemére és újra feltalalta Stürmer volt miniszterelnök és a vele összeköttetésben állott Manuilovnak, a Nowoje Wremja letartóztatott, de szabadlábra helyezett vezércikkirójának botrányait, még péntek este megjelent egy félhivatalos kommuniké az estilapokban, amely tudomására adta a közvéleménynek, hogy Manuilov ellen az eljárást végérvényesen beszüntették. Trepov miniszterelnök, hogy megmutassa, mennyire nem ad semmit Miljukovra és pártjára, ugyancsak az este magához kérte Chwosztowot, a kit néhány hónappal ezelőtt Miljukov pártja a kormányból kibuktatott és másnap reggel a lapok azt írták, hogy a lomtárba került belügyminiszter feledni készül és valószínűleg helyet kap a kormányban.

Az azóta történt események azonban Miljukovnak adtak igazat, aki a többször említett beszéde végén kijelentette, hogy az orosz társadalom harca a kormány ellen szétéri a törvényes harc kereteit és a forradalom alakját ölti magára. Ámbár Miljukov, akinek politikai strébersége és izzó temperamentuma sokszor ragadtak el tulzó kijelentésekre, ezuttal sem cselekedett államférfiúi bölcsességgel, mert a forradalommal való fenyegetés egyelőre még csak fenyegetés maradt, de ugylátszik, hogy Oroszország közvéleményében olyan változás állott be, amelyet Trepov feláldozásával nem lehet más utra téríteni.

Londoni lapok szerint Trepov bukását az okozta, hogy beszédeiben többször hangsúlyozta, hogy a Dardanelláknak és Konstantinápolynak megszerzése Oroszország háborus célja. A Manchester Guardian már akkor erősen kifakadt ellene és így írt: „És legyen Konstantinápoly az oroszoké, ha maguk megtudják hódítani.” Trepov ellen azóta az angol diplomácia mindent elkövetett és így az entente szövetségének meglazulására Trepov bukásával nem lehet számítani, sőt inkább Oroszország és az entente közti viszony megerősítésére. Ezt jelenti különben az is, hogy Protopopov az angol áramlat exponense megmarad a kormányban.

Németek kínzása Franciaországban. Berlinből jelentik: Az utóbbi időben egyre sürűbben érkeznek hiteles hírek arról az embertelen bánásmódról, amelyben Franciaországban a német hadifoglyokat részesítik. A német ágyuk tüzkörében a legkeményebb munkáknál foglalkoztatják a hadifoglyokat, lővészárkokat építtetnek, municiót szállíttatnak velük az ágyuk tüzeiben. Puskatussal verik, rugják a foglyokat

és gyakran megtörténi, hogy kutyákat uszítanak rájuk. Aki megpróbál szökni, azt ketrecre zárják. A foglyok lakása rossz, az eső beszivárog rajtuk. Azoknak a boldogtalan német hadifoglyoknak helyzetén, akik a francia hadsereg területén a német ágyuk tüzeiben ilyen nyomoruságos körülmények között tengetik életüket, segíteni kell, még pedig rövid idő múlva és segíteni is fognak, ebben bizonyos lehet a német nép. A részleteket legközelebb fogják közölni.

Követek áthelyezése. Bécsből jelentik: Széchenyi Dénes gróf az eddigi kopenhágai osztrák-magyar követ az elhunyt Wellics müncheni követ utódja lesz és a külügyminisztériumba szolgálattételre beosztott Muzulin Sándor báró megy Bernbe, Gagern báró helyébe, aki átveszi a kopenhágai követséget.

El van látva a város burgonyával.

(Fehér cipő is kapható Aradon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város közéleti bizottsága ma Lős Rezső polgármester helyettes elnöklésével ülést tartott, melyen Kintzig János főispán és Szacsavay Zsigmond közéleti biztos is megjelent. Az ülésen közölte az elnök a bizottsággal, hogy Tenczinger Károly városi kamarás, akit a városnak kiutalt burgonya készletek leszállítása céljából küldtek ki, vissza érkezett utjáról s különböző helyiségekben eljárta, hogy a központ által kiutalt harmincet vagon burgonyát mielőbb leszállítsák Aradra. Tíz vagon ebből már meg is érkezett és a többi leszállítása most már csak napok kérdése. Ezenkívül még ötvenkét vagon burgonyára tehet rendelést a város, ami aztán a legközelebbi burgonya szezonig teljesen ellátná a város közönségének szükségletét. A bizottság elhatározta ennek a mennyiségnek átvételét is.

Martincsek Dániel aradi pékmester arra kérte a bizottságot, engedje meg, hogy nullás lisztből 20 és 50 dekás kis cipókat készíthessen és azt kenyérből ellenében árusíthassa. A bizottság helyt adott a kérelemnek, de azzal a kikötéssel, hogy 20 és 60 dekás kis kenyereket süthet, de üzletének ajtaján egy táblán köteles figyelmeztetni a közönséget, hogy egy jegyért 3 darab 60 dekás, vagy 9 darab 20 dekás kenyeret vehet és a kisebb cipóért 22 fillért és a nagyobbakért 66 fillért kérhet.

A gyöngy és árpakását a város megkapta, azt holnaptól kezdve a fűszerkereskedésekben fogják a közönség rendelkezésére bocsátani. A gyöngy kása árát 1 korona 60 fillérben és az árpakása árát 1 korona 16 fillérben állapította meg a bizottság.

Az aradi Lloyd társaság kérelmet intézett a városhoz, hogy tagjai részére adjon a város napi 2 kilogram lisztet kétszersült készítése céljából. A bizottság a kérelmet elutasította, mert a lisztrel ellátatlanok száma állandóan szaporodik és a városnak felesleges lisztje nincs. Több hasonló kérelmet, először, szintén így intézett el a bizottság.

A Közéleti Hivatal elnöke, Kürthy Lajos báró újból leirt a városhoz, hogy szeretné, ha a kávé és a zsir árusítását jegyrendszerhez kötné a város. A bizottság elhatározta, hogy felír a Közéleti Hivatalhoz, ha a város közönsége részére a szükséges zsir és kávé kontingenst biztosítja, úgy a város hajlandó lesz a kávé és zsir kiadását jegyrendszerhez kötni.

Wilson új békejegyzéket készít

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A newyorki tőzsdén ideges hangulat uralkodik, mert általánosan elterjedt az a hír, hogy Wilson új békejegyzéket készít. A newyorki tőzsdének rendszeren jó értesülései szoktak lenni arról, ami az elnöknel történni szokott.

A francia sajtó nagy nyugtalan-sággal foglalkozik azzal, hogy a különböző gyárakban egyre terjed a sztrájkmozgalom. Az Echo de Paris és a Liberté szerint kétségtelen, hogy a sztrájkmozgalmak a háboruellenes mozgalmakkal vannak összefüggésben, mert az angol munkásság zömének az a véleménye, hogy a sztrájkkal kényszeríthetik az illetékes köröket azonnali békekötésre.

A londoni munkások lapjában, a Labour Leaderben, amely állandóan folytatja a béke érdekében való tevékenységét, Snowden a békeajánlat elutasításáról ezeket írja: A durva dingoizmusnak és militarizmusnak az entente sajtóban való megnyilatkozása

tisztán mutatja a világnak, hogy a háboru folytatásáért és az abból keletkező vagyoni romlásért és vérvesztésekért kizárólag az ententeot terheli a felelősség. Európa a legprimitívebb szenvedélyek uralma alatt áll. A szenvedélyeket felkorbácsolják azok a tudatlan és minden alaposságot nélkülöző tirkászok hazudozásai, akik másokat a harcmezőre küldenek, amíg maguk itthon maradnak.

A cár Carszkoje-Szelóban hosszú különkihallgatáson fogadta az amerikai nagykövetet.

A nemzetközi szociálista iroda titkársága az Egyesült-Államok chicagói szociálista pártjától táviratot kapott, amelyben azt javasolják, hogy június nyolcadikára Hágába nemzetközi szociálista kongresszust hívjanak össze. A távirat közli, hogy amennyiben a hágai iroda március elsejéig nem teszi meg a szükséges lépéseket, akkor az amerikai szociálista-párt feljogosítva érzi magát az első lépések kezdeményezésére.

Tizennyolc évesek összeírása és sorozása Aradon.

(Uj intézkedések a megjelenési kötelezettségről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az 1915. évi II. t.-c. alapján utasítottak az 1899. évben született összes népfelkelésre kötelezettek, hogy összeírásuk végett jelentkezzenek és pedig 1917. évi január hó 13-tól 18-ig bezárólag az aradi katonai ügyosztálynál délután 8 órától 12 óráig, délután 3 órától 5 óráig.

A vasutaknál (a közuti vasutak kivételével) és hajózási vállalatoknál, valamint a vasutak és hajózási vállalatok üzemeinél alkalmazásban álló egyének népfelkelési bemutató szemlére leendő előállításuk összeírásuk végett a katonai ügyosztály által szolgálati főnökségükhöz juttatott és ezek által nekik kiosztott népfelkelési igazolványi és utalási lapokat kitölteni és ezeket szolgálati főnökségük útján 1917. évi január 18-ig az illető községi (városi) előjárósághoz visszajuttatni tartoznak. A jelentkezés alkalmával a népfelkelésre kötelezettek netán birtokában levő munkakönyv, vagy más, a személyi adatokat feltüntető okmány igazolásul felmutatandó. A magyar szent korona országainak területén tartózkodó azon osztrák állampolgárok és bosznia-hercegovinai tartományi illetőségű egyének, kik ezen felhívott korosztályhoz tartoznak, hasonlóképpen iratnak össze és hivatalnak be bemutatni szemlére, mint a magyar állampolgárok. Az összeírásnál mindenkinek, aki a fennebb megjelölt évben született, (tehát nyilvánvalóan alkalmatlanoknak, eskórosoknak, katonai vagy honvéd felülvizsgálaton elbocsátott összes egyéneknek is) meg kell jelenni. Azon népfelkelésre kötelezettek, kik a bevett vagy törvényesen elismert vallásfelekezeti papjelöltjei, vagy pedig, kik végzett tanulmányaik alapján a véderőtörvény 21. §-a értelmében az egyévi önkéntesi kedvezményre jelenleg igényel bírnak, ebbeli minőségüket a bemutató szemlén az illető intézet bizonyítványával igazolni tartoznak.

Az összeírásuk végett fentiek szerint jelentkezésre utasított egyének — amennyiben az alábbiak szerint szemlékötelesek, — összeírásuk után az előjáróságnak később közteendő rendelkezéséhez képest megjelölt helyen 1917. évi január hó 29-től február 10-ig terjedő időközben népfelkelési bemutató szemlére fog-nak behivatni és elővezettetni s ott alkalmazásukhoz képest osztályoztatni.

A népfelkelési bemutató szemlén az alább felsoroltak kivételével mindenkinek meg kell

jelenni, tehát azon népfelkelésre kötelezetteknek is, kik a pénzügyőrségnél, a posta- és távirat-intézetnél, a határrendőrségnél, a szénbányamunkásosztagokban, alkalmazásban állanak, továbbá azoknak, akik személyes hadiszolgálatra kirendeltettek és végül a vasutaknál és hajózási vállalatoknál, valamint a vasutak és hajózási vállalatok üzemeinél alkalmazásban állanak.

A vasutaknál (a közuti vasutak kivételével) és hajózási vállalatoknál, valamint a vasutak és hajózási vállalatok üzemeinél alkalmazásban álló egyének népfelkelési bemutató szemlére állítása, valamint felmentése tekintetében azonban a következő 1—4. pontban felsorolt kivételes intézkedések irányadók: 1. A népfelkelési bemutató szemle működési helyén (a járási székhelyen) lakó mindazon népfelkelésre kötelezettek, akik a községi előjáróság által kihirdetett szemlénapon nincsenek vasuti, vagy hajózási szolgálatban, a rendes bemutató szemléken megjelenni tartoznak. 2. Azokat a népfelkelésre kötelezetteket, akik szolgálatban létök miatt vagy azért, mert nem laknak a járási székhelyen, az ott tartott rendes népfelkelési bemutató szemlén meg nem jelenhettek, az 1917. évi január 29-ike és február 10-ike között vagy ezen időpont után a vasuti (hajózási) gőcpontokon külön szemlebizottság fogja megvizsgálni. 3. Azok az egyének, akiket szolgálati főnökségük a bemutató szemlén való megjelenés alól a szolgálat érdekében ideiglenesen mentesít, akik tehát ennek következtében sem a rendes, sem pedig a gőcpontokon megtartott bemutató szemlén nem jelentek meg, igazolt távollévőknek tekintetnek és külön erre a célra szervezendő mozgó népfelkelési szemlebizottságok által fognak megvizsgálatni. Az ilyen egyének nevei azonban, nehogy a rendes vagy a gőcpontokon tartott bemutató szemléről való elmaradás miatt felelősségre vonassanak, az illető szolgálati főnökségek, által az állandó tartózkodási hely községi (városi) előjáróságának bejelentendők. 4. A népfelkelési bemutató szemlén alkalmasnak talál az egyének, akik felmentésre javaslatba hoztak ugyan, de a róluk előterjesztett felmentési javaslat a népfelkelésre kötelezetteknek tényleges szolgálatra való bevonulása időpontjáig nem intézettek el, a népfelkelési tényleges szolgálat alól egyelőre felmentetteknek tekintendők és így polgári alkalmazásukban egyelőre megmaradnak.

Nem tartoznak megjelenni a népfelkelési bemutató szemlén:

a) a nyilvánvalóan alkalmatlanok, vagyis azok, akik a következő fogyatkozások valamelyikében szenvednek: egyik láb vagy kéz hiánya, mindkét szem vaktsága, siketnémetség, hü-

lyesség, bíróság kimondott tébolyodottság, örültség vagy gyengeelméjűség; — b) az egyéb elmebeteg, amennyiben fogyatkozásukat a szemlebizottság előtt okmányilag igazolni képesek; — c) akik a hadsereg, honvédség, vagy csendőrség kötelékéből katonai (honvéd) felülvizsgálat útján 1916. évi november 30-ika után bocsátottak el.

Azon népfelkelésre kötelezett, aki az összeírás végett elrendelt jelentkezést kötelezettségnek nem tesz eleget, az 1915. évi II. t.-c. 5. §-a értelmében 15 napig terjedhető elzárással és 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik, — aki pedig a népfelkelési bemutató szemlére szóló behívási parancsnak nem tesz eleget, karhatalommal vezettetik elő és a katonai behívás iránt tanúsított engedetlenség megbüntetéséről szóló 1890. évi XXI. t.-c. 4. §-a értelmében két évig terjedhető börtönnel büntetettik.

Drága libamáját evett a bécsi polgármester.

(A bölcs bíró alapossága.)

— Bécsi tudósítónktól. —

Bécsből jelenti tudósítónk: A háborúnak legérdekesebb árdragító perében ítélezett tegnap a Józsefstadti körület járásbírája, aki, hogy lelkiismeretesen és igazságosan ítélezhessék abban a kérdésben, vajjon egy deka libamájára mennyi lehet, ahhoz az eredeti megoldási módhoz nyúlt, hogy maga győződik meg arról, vajjon a sültlibamáj mennyivel nyom kevesebbet, mint a nyersmáj és így maga számítja ki azt a különbséget, amelyet az elárusító kereskedő az árba belekalkulálhat.

Hosz János Bécs város alpolgármestere ugyanis feljelentette Handel Ernesztin csemegekereskedőt, akinek a Kärnerstrassen van az üzlete, árdragítás miatt, mert ez tőle a sültlibamáj dekájáért ötven fillért kért, noha akkor a hivatalos árjegyzék szerint a nyerslibamáj dekája tizenhat fillér volt. A vásárcsarnoki igazgatóság szakvéleményében rettenetesen magasnak mondotta a kért árt, mert minden költség és polgári haszon beszámításával legfeljebb harminc fillért lett volna joga kérnie a kereskedőnek.

A vádlott beismerte, hogy ötven fillért számította a polgármesternek a máját, azonban azzal védekezett, hogy az eladott máj nem volt mindennapi csemege és, hogy a sütésnél nagyon sok zsírt kellett használni és, hogy a máj a sulyának a felét elveszítette. Pástétomszerű eledelről van szó — mondotta a vádlott — amely olyan luxus cikk, mint az ananász és a banán és csak a legelőkelőbb vendéglőkben is csak előételül szolgálják föl.

A tanuként kihallgatott vásárcsarnoki igazgató kijelentette, hogy a kérdéses időben a legfinomabb hentesáru üzletben a sültlibamáj dekáját 36 fillérért árusították és hogy nem felel meg a ténynek a vádlott amaz állítása, miutha a sütésnél az anyag fele elkalódnék.

Stolcz doktor járásbíró, — érdemes e bölcs ember nevét megjegyezni, — a tényállás teljes tisztázására elrendelte, hogy a vásárcsarnoki hivatal vásároljon egy libamájat, mérje le pontosan, két tanu jelenlétében süttesse meg és állapítsa meg, (mennyit zsír kellett hozzá, 2f) mennyit vesztett sulyából a máj. Ezért a tárgyalást elnapolta.

Az „ARADI KÖZLÖNY“

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytüzsdében — Egyes szám ára 12 fillér

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Riadalom Pétervárott győzelmeink miatt.

Stockholm. Péterváron az utolsó napok rendkívüli nagy nyugtalanságban folytak le. A tömegnek a botrányok által már amúgy is erősen megnövekedett izgalma fokozták erősen elterjedt olyan hírek, amelyek szerint az orosz hadsereget az utóbbi napokban ismét súlyos vereségek érték és a németek előnyomulását Besszarábia felé most már nem lehet megakadályozni. Olyan hírek is elterjedtek, hogy az oroszok dűnaburgi frontját áttörtek a németek. A néptömeg közt számos agitátor működött, akik a népet felizgatták és azt hangoztatták, hogy árulásnak kellett történnie s az árulóknak bünhődniük kell. A tömeg óriási izgalomban a belügyminiszterium palotája elé vonult és tüntetést a belügyminiszter ellen. Ilyen felkiáltások hangzottak:

— *Üssétek agyon Protopopovot is, mint Rasputint.*

Rendőrség vonult ki és a rendőrség embereinek csak véres harcok után sikerült a tömeget szétszórni. A tüntetések ügyében megindított bünvádi vizsgálat kiderítette, hogy a vészhireket részben a 4738. számú telefonkészüléken terjesztették. Óriási meglepetést keltett, amikor kitudott, hogy a 4738-as telefonkészülék a pétervári angol nagykövetség sajtóosztályában van felszerelve. A rendőrség az angol nagykövetséghez fordult felvilágosításért. Az agitátorok kiletét eddig még nem sikerült megállapítani.

Az ortodox orosz papság tiltakozását jelentette be az ellen, hogy Rasputint egyházi temetésben részesítsék és azt követelték tiltásuk el, hogy Rasputin lelki üdvéért misét mondjanak. A pétervári metropolita, Pitirin lakásán titkos tanácskozások voltak, amelyeken arról tárgyaltak, miképpen lehetne megakadályozni, hogy Rasputin lelki üdvéért misét mondjanak. Hir szerint Rasputin holttestét hazájába, Szibériába szállítják. Rasputin egyházi eltemetése ellen folytatott agitáció miatt fontos változások várhatók az orosz főpapság körében. Pitirin pétervári, valamint Vaszilij moszkvai metropolita eltávolításáról beszélnek.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti este: Az Aneretől északra harcok folynak.

Megkezdődött a Törökország elleni akció.

Konstantinápoly. Hivatalos jelentés január 11-ikén: Az angolok negyvennyolc óras tűzérési előkészítés után megtámadták Kut-el-Amarától keletre levő állásainkat. Kezdetben sikerült előretolt árkaik egyes részeiben lábakat megvetni, deben ellentámadásunkkal kivettük állásainkból. Ép így megliúsult egy ellenséges támadás a Fellahie fronton. Hamadán környékén rajtaütéssel számos foglyot ejtettünk, két géppuskát és hadiszert zsákmányoltunk.

Kaukázusi front: A meisi kikötőben levő több ellenséges hadihajó ellen hirtelen tűzérési támadást intéztünk. Egy angol cirkáló, amely a Junó típusúhoz tartozik, teli találatlaltal elpusztítottunk anélkül, hogy a hajónak ideje lett volna, hogy reánk tüzeljen. A cirkáló roncsa még most is ég. Egy másik hadihajót, melynek nemzetisége ismeretlen, menekülése közben teli találatlaltal eltaláltunk, erősen oldalra hajolva távozott déli irányban. Egy torpedónaszád, amely ugyancsak a kikötőben volt tüzelésünk elől eltört árboccal elmenekült.

Lloyd George — a Guid Hallban tartott beszédében, amelyről lapunk más helyén írunk — a békéről a következőket mondotta: A császár üzenetét küldött népéhez, amelyben azt állítja, hogy az entente visszautasította békeajánlatát és ezt azért tette, hogy mérget öntsön a lelkebe. Mi nem utasítottunk vissza semmiféle békeajánlatot, de felismertük, hogy a háború jobb, mint a béke, amelynek ára az Európa felett való porosz uralom. Mielőtt megkísérelnénk a békepalota újra építését, tudunk kell, hogy annak szilárd az alapja. A egyesszövetség legutóbbi ülésén nem mutatott kétely sem a feladatok nagysága, sem

a bizalom, sem a siker dolgában. A győzelem nehéz lesz, de vereségünk lehetetlen, nincs habozás aziránt, hogy célunkat el kell érni minden áron. A világot örökre meg kell szabadítani a porosz katonai kaszt fenyegetéseitől. A szövetségesek bizalommal tekintenek Nagybritánia felé, biznak rengeteg erejében, nagy segítőforrásaiban, Nagybritánia egyre inkább válik reményévé az elnyomottaknak, hadseregei rettentesebbek, mint valaha, de ez a háború a felszerelés háborúja. Felszereljük szövetségeseinket és akkor Oroszország, amely két és fél éven át másodrendű ágyúkkal, elégtelen puskákkal, hiányos municióval küzd, más történeteket fog tudni. Mielőtt a háborút megkezdjük, a kereskedelem és ipar terén hiányosságok mutatkoztak. A porosz fenyegetés oly jelzalogos tartozás volt, amely nemzeti biztonságunk értékét csökkentette. Ezt a jelzalogot örökre megszüntetjük. A háború után olyan helyzetbe jut a világ, hogy békésen folytathatja régi foglalkozását, mert a világ népei egyesülnek, hogy a legelső békétörőt megbüntessék.

HIREK.

LEGUJABB.

Ejjel 2 órakor érkezett telefonjelentés.

Béke lesz a sok jegyzék vége.

Bernből jelentik, hogy a berni szövetségtanács tagjai közt az a remény él, hogy a semlegesekhez intézett új német jegyzék az entente-elleni jegyzék készítésére fogja bírni és ilyen módon mégis lehetséges lesz a hadviselő államok közt a közeledést létrehozni.

Kopenhága. A Ruskoje Szlovó jelentése szerint a politikai büntetéseket, akik Szibériában vannak, kényszerűen besorozzák a hadseregbe, rögtön a frontra küldik, ahol a legveszélyesebb helyeken fogják felhasználni őket.

Genf. A francia kamara hadügyi bizottsága az összes szavazatokkal négy ellenében elvetette a kormánynak azt az indítványát, amely szerint a hadszolgálati kötelezettséget Algir és a többi francia gyarmatok bennszőlőkre is kiterjesszék.

Az Echo de Paris-nak jelentik Milánóból: A német békejegyzék ellenére a hadvezetőség még mindig attól fél, hogy a németek offenzív akciót indítanak Svájcra keresztül, ennél fogva erőlyes védekezési intézkedéseket fogantosit az olasz hadvezetőség a svajci határon. Az egész svajci fronton titokban erődítményeket építenek, ütegeket állítanak fel és lövészárkokat ásának, több helységnek, köztük Comónak polgári lakosságát kiürítették.

A dán, német és osztrák-magyar kormány közt egyezés jött létre ezerkétszáz Oroszországban lévő német és osztrák-magyar hadifogolynak Dániában való elhelyezése tárgyában. A foglyokat barakk-táborokban helyezik el Helsingforth mellett. Minden katonáért a dánok napi három marka fizetést kapnak.

A londoni Guide Hallban nagy gyűlés volt a hadikölcsön érdekében, amelyen megjelentek és beszédet tartottak Bonnar Law, Lloyd George és Mack Cenna. Bonnar Law ismertette a hadikölcsönjegyzés feltételeit és kijelentette, hogy még eddig sohasem nyújtottak olyan kedvező körülményeket a jegyzésre, mint a mostani hadikölcsönnél. Amíg pénz van az országban — mondotta — nem lesz vége a háborúnak. Lloyd George kifejtette, hogy a hadikölcsönnek nagy sikerét biztosítani kell. Nem csupán a háború finanszírozásáért, hanem azért is, hogy bizonyosságot tegyünk arról az elszántságról, hogy a háborút folytassuk. A háború jobb, mint a porosz uralom alatt való béke. Vitéz hadseregünk hatásos támogatásával utat törünk magunknak ez évben a győzelemhez. A hadikölcsön sikere hozzájárul a háború megrövidítéséhez, sokak életének és a civilizációnak megmentéséhez. Flottánk megátalja az ellenséges kereskedelmet és ezt folytatni fogja az ellenséges tengeralattjáróknak rabló kalózkodásához hasonló hadviselése ellenére is.

Andrássy Gyula gróf

az ellenzék harcáról.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Tisza István gróf miniszterelnök ma éjjel a rendes bécsi gyorsvonattal visszaérkezett Budapestre.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Andrássy Gyula gróf egy hírlapíró előtt tett nyilatkozatában kijelentette, hogy a képviselőház munkaprogramjának megváltoztatásáról előzetesen nem tudott, de mindegy, hogy milyen sorrendben tárgyalják az ügyeket, kifogásait az ellenzék elmondhatja későbbben is. Politikai szempontból bírálják a kormányzatot és a sorrend megváltoztatása nem változtat ezen semmit. A vita elnapolásával e perben nem kell számolni, azt károsnak tartaná. Nem hiszi, hogy a kormány az elnapolás eszközét használja arra, hogy a magára nézve kellemetlen dolgok elmondását megakadályozná. Ez olyan recenzust kelteus mindentelé, amely a kormány ma már aligha állhat ki. A kormány csak akkor élhetne ezzel az elnapolási lehetőséggel, ha az ellenzék olyan dolgokat hozna fel, amelyek a nemzetnek ártanak. De ez teljesen kizárt dolog. Az ellenzék nemcsak a kormánynak és a többségnek, hanem saját magának is tartozik felelősséggel és bizonyos, hogy semmi olyat nem fog pertraktálni, ami a nemzetnek ártana. Dániel Gábor báró ügye azonban a legsürgősebb vizsgálatot igényli.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Dániel Gábor báró ma megbízta ügyvédjét, Déry Géza drt, hogy tegyen bünvádi feljelentést, Az Est ellen a róla megjelent cikkek miatt, egyben összeférhetlenségi bejelentést tett maga ellen a képviselőháznak és kérte ügyének megvizsgálását. Muslay Gyula képviselő a lapokhoz nyílt levelet intéz, amelyben Sebastiani Vilmos eljárását, amelylyel ma Az Estben homlokegyenest az ellenkezőjét állítja annak, mint amit tegnap a lapoknak adott nyilatkozatában elmondott, mint minősíthetetlen eljárást megbélyegzi és kijelenti, hogy amit róla és az ő szerepéről mondott, nem egyéb aljas rágalomnál.

— **Höfer Antal vezérőrnagy. Bécsből jelentik: Höfer Antal ezredes, közéletelmzési minisztert a király vezérőrnaggyá nevezte ki.**

sértést. Az ítélet ellen a sértett semmisségi panaszát jelentett be és a bécsi semmitőszék mostani tárgyalásán azt hozta fel, hogy a törvényszék elmulasztotta az 6 legfontosabb tanuinak kihallgatását, akik igazolhatják, hogy 6 volt-képpen nem is 1914-ben, hanem 1912-ben járt Londonban és hogy a menyasszonyi ruhát a saját költségén csináltatta. A semmitőszék helyet adott a kifogásoknak és az első bíróság ítéletét megsemmisítve, visszaküldte azt a törvényszékhez a panaszos által bejelentett tanu kihallgatása végett.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Hol kaphatnak petrolumjegyet az önálló iparosok. Az aradi kereskedelmi és iparkamara értesíti az önálló iparosokat, hogy ezen-tul az aradi ipartestületnél (Erzsébet-körut 16) kell bejelenteni petrolumra való igényüket. A kamara figyelmezteti az iparosokat, hogy petrolumért csakis olyanok jelentkezzenek, akiknek iparigazolványuk van és a műhelyükben sem villany, sem gázlámpa nincsen. A petrolumjegyeket az ipartestület feljegyzése alapján a kamara fogja kiállítani, a jegyek azonban az ipartestületnél vehetők át. A kamarához tehát közvetlenül senkise forduljon petrolumjegyért.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. január 18-án szombat:

Délután fél 4 óra-ko. mersekkelt helyarákkal:

A király házasodik.

Vígjáték 3 felvonásban.

Este 8 óra-ko. rendes helyarákkal:

B) Bérlet.

B) Bérlet.

Egyszer volt ...

Operette.

Kezdeté 1/8 óra-ko.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:

Stauber József.

SZERKESZTOI UZENETEK.

W. Osztrák Vörös Kereszt sorsjegyei nem nyertek.

NYILTÉR.

(Az ezen rovat alatt közölttekért nem vállalunk felelősséget.)

Minden külön értesítés helyett.

Weichhere Lipót és leánya, Boris, valamint az összes rokonság nevében mély fájdalommal tudatják, hogy szeretett fia, illetve öccse

WEICHHERC ISTVÁN

folyó hó 9-én 19 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt és 10-én Gyulán az izr. sírkertben temették.

Arad, 1917. január hó 12.

Uránia

Szombaton, vasárnap

FRANZESKA BERTINI:

A

szenföldön.

Számozott jegyek a mozi kedében váltakozók.

Zsirosszóda

100 és 128 fokos

nagyban és kicsinyben kapható azonnali szállítással

Hirschler Simonnál,

Forray-utca 3.

336

Vegyes beosztású fehér paraffin

gyertyát

7 korona 50 fillérért kilónként bárhova szállítok. 10% előleg, hátralék utánvétellel. Nagyobb vételnél külön ajánlat.

337

Gonda Nándor

áruforgalmi vállalat, Déván.

3 1/2 kisholdas

338

szőlő eladó.

Kurticsi-uton, nyomás-dűlő 13. szám alatt. — Werner Károly, Maros-utca 1. sz.

Mindentéle

nyomtatványok

izléses, osinos kivitelben készülnek az

Aradi nyomda r. t.

nyomdájában, József főherceg-ut 22.

141—1917. pm.

Felhívás

hadicélokra igénybevett, de még be nem szállított fémtárgyak utólagos beszoigaltatására.

Az 1916. évi július hó 12-én 5726—1916. szám alatt kelt hirdetményemben felhívtam a város lakosságát, hogy a m. kir. honvédelmi miniszter urnak 1916. évi szeptember hó 25-én kelt 13462/20. b. számú rendeletével hadicélokra igénybevett és fenthivatkozott hirdetményemben részletesen felsorolt fémtárgyakat 1916. évi július hó 18-a és augusztus hó 1-e között az összehívott átvételi bizottságoknál szolgáltatassák be.

Ezzel szemben az Aradváros területére összehívott és működésbe helyezett fém ellenőrző bizottságnak jelentése szerint a lakosság a fémbeszoigaltatására irányuló kötelezettségének teljesítése körül számos mulasztást követett el és igen sok hadicélokra igénybevett fémtárgyat nem szolgáltatott be.

Ezen mulasztással a beszoigaltatásra kötelezettek kihágást követtek, mely az 1914. évi L. t. c. 17. §-a értelmében két hónapig terjedhető elzárással és határozat koronáig terjedhető pénabüntetéssel büntetettik.

Azonban a m. kir. honvédelmi miniszter ur 28007—eln. 20—b.—1916. számú rendeletében, midőn az ellenőrző bizottságok működésbe helyezését elrendelte, egyttal fel is hatalmazta személyemet, hogy a visszatartott fémtárgyak utólagos átvételére egy átvételi bizottságot hívjak össze, és annak sikeres működése értelmében kijelentette, hogy

mindazon beszoigaltatásra kötelezetekkel szemben kik fémtárgyaikat ezen bizottságnál önként beszoigaltatják, a kihágási eljárás megindításától el fog tekinteni.

Ennélfogva a hivatkozott fémtárgyak utólagos átvételére határidőül f. hó 16. és 17. napját kitűzöm, midőn is a város egész területére d. e. 8—12 óráig d. u. 2—6. óráig a „Polgári Menház” helyiségeiben Orcy-u. és Nádor-utca sarkán egy átvételi bizottság fog működni. A bizottság elnökeül Csabry Márton törvényhatósági bizottsági tagot, helyettes elnökül Csabry Ottó iskola igazgatót és szakértőül Hönig Ottó szivattyú kereskedőt küldtem ki.

Mind ezek értelmében a büntetőjogi következmények hangoztatása mellett felhívom a lakosságot a beszoigaltatási kötelezettség pontos és lelkiismeretes teljesítésére.

Midőn pedig a m. kir. honvédelmi miniszterium 384702—20. b. 1916. számú rendelete szerint az önből készült sötétos tálcák, melyek az 1916. évi 7862—eln. 20. b. számú rendelettel hadicélokra igénybe lettek véve és amelyeket ugyancsak fentebb hivatkozott hirdetményem értelmében be kellett volna szolgáltatni, tényleg csak igen kis mennyiségben szolgáltatottak be. Ennélfogva ezeknek tulajdonosait beszoigaltatási kötelezettségüknek teljesítésére ezton különösen is felhívom.

Egyébként a beszoigaltatási kötelezettség részleteire vonatkozólag hivatalom és az átvételi bizottság a kívánt utmutatásokat és levlágoztatásokat megfogja adni.

Arad, 1917. január 8.

Varjassy, polgármester.

SIROLIN "Roche"

mellbetegségek, számarhurut, asztma, influenza ellen.

Ki használjon sirolint?

1. Mindenképpen, aki húzamosabb idő óta szenved köhögésben. Mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azok, kik krónikus légcsőhurutban szenvednek, sirolint használnak.
3. Asztmában szenvedők, kiknek betegségeit sirolin használata jelentékenyen osztokeviti.
4. Skrofulózisban szenvedő gyermekek, kiknek általános közérzületét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Kapható minden szertárban és 4. áruházban.

558—1914. v. szhoz.

Arverési hirdetés.

Az aradi kir. törvényszék mint csődtörvényszéknek 66/914. cs. sz. végzésével vb. Benoid gyári rt. felszámolás alatti aradi közadós csődtömegéhez tartozó Benoid gázfejlesztő gépek, csillárok és azok alkatrészei, fűdővizmelegítő kályhák, benzín hordók és más egyebekből álló ingóságok Arad Szeza Pécskai-ut 13. és 14. sz. a. 1917. év január hó 18 ik és következő napjainak délelőtt 10 orakor nyilvános árverésen legelőbbet ígérő vevőnek készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Arad, 1916. évi december hó 27-én.

Gyórfy Arnold,
bíró végrehajtó.

329

Stearin és Parafin gyertya

nagy választékban, olcsóbb mint bárhol. Ki nálam saját részére 3 koronáért gyertyát vagy más arat vásárol, annak 1/4 kilós hadi szappant adok 104 fillérért.

Legfinomabb cipókrém, továbbá cigarettá hűlni nagyon és kicsinyben. Naponként friss

Élőhalak,

csütörtökön nagy választék.

Makói hagymát, tormát, zöldségféléket, dughagymát, mindenféle gyümölcs és déligyümölcsöt, mint citrom, dió, magyozót szálitok méltányos árban. Vidéki rendelések előleg ellenében azonnal küldetnek.

Szíves partfogást kér

Lutvák József

Asetalos Sándor-utca 8. 188

Lapkihordó pár felvétetik.

Cím a kiadóhivatalban.

10450—1916. pm.

Hirdetés.

Az Országos Közlekedési Hivatal 3851—1916. számú rendelete szerint a cs. és kir. hadsereg főparancsnoksághoz állandóan érkeznek különböző állami és önkormányzati hatóságoktól megkeresések, melyekben különösen a hadsereg részére dolgozó üzemek számára szilksókat, petroléum és egyéb motorhajtó anyag átengedése kérelmasztatik.

Tekintettel arra, hogy a cs. és kir. hadsereg főparancsnokságának nem áll módjában az ily kérelmeknek eleget tenni, közhírre teszem, hogy az ilyen irányú kérelmekkel jövőben közvetlenül a m. kir. kereskedelemügyi miniszter ushoz kell fordulni.

Variassy, polgármester.

Ocska, használt

ólomcsövet

és egyéb

ólomtárgyakat

megvételre keresünk.

Aradi nyomda részvénytársaság.

Meghívó

a „Borosjenői Takarékpénztár Részvénytársaság”

XXIX. évi rendes közgyűlésére,

mely 1917. évi január hó 28-án (vasárnap) délután fél 4 órakor fog megtartatni Borosjenőn, az intézet helyiségében.

TÁRGYSOROZAT:

1. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő 2 részvényes kijelölése.
2. A mérleg, nyereség- és veszteség-számla előterjesztése, az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése és a tiszta nyereség mikénti felosztásáról szóló indítvány tárgyalása.
3. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
4. A felügyelő-bizottság díjazásának megállapítása.
5. Az alapszabályok 22. §-a értelmében teendő indítványok tárgyalása.

Az igazgatóság.

24. §. A közgyűlésen csak azok bírnak szavazati joggal, akik a közgyűlést egy hónappal megelőzőleg nevükre irt részvényüket le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába letették, vagy nyilvános számadásra kötelezett pénztintézet, vállalat, vagy közhatóságnál letétbe helyezték és a letéti jegyet a közgyűlés megnyitásáig az intézet pénztárában letették.

Az előterjesztendő 1916. évi eredeti záró-mérleg és a nyereség-veszteség-számla az intézet helyiségében a hivatalos órák alatt t. részvényeseink által bármikor megtekinthetők.

333

Vagyon. Mérleg-számla 1916. december 31. Teher.

Vagyon		Mérleg-számla 1916. december 31.		Teher.	
FVT. lapoz.	Korona	fl.	FVT. lapoz.	Korona	fl.
73			60222	72	17
69			100241	05	66
69			7569	61	53
69			99245	14	63
72			162364		71
75			254549		74
64					43
	188000				68
	2400				61
	2560				61
	295464	33	488424	33	61
47			60758	14	
19			50000		
40			2000		
16			46931		
			279580	99	
					279580
					99

Veszteség. Nyereség-veszteség számla. Nyereség.

Veszteség.		Nyereség-veszteség számla.		Nyereség.	
FVT. lapoz.	Korona	fl.	FVT. lapoz.	Korona	fl.
55			88624	09	61
62			77203		
70			34605	71	54
61					65
	3122	65			77
61	56400	14	59522	79	76
			209955	59	
					209955
					59

Borosjenő, 1916. december 31-én.

Karton Aladár, s. k.
Vezérigazgató.

Schreyer Jakab, s. k.
ig. tag.

Lówy Márkusz, s. k.
ig. tag.

Dr. Csillag Ignác, s. k.
ig. elnök.

Hantó Jenő, s. k.
ig. tag.

Csillag Vilmos, s. k.
titkár.

Popovics Dóme, s. k.
ig. tag.

Dr. Éles Géza, hadban
ig. tag.

Jelen mérleg-számlát valamint nyereség- és veszteségszámlát, a fő- és segédkönyvekkel összehasonlítva, mindenben helyesnek és rendben levőnek találtuk, egyben magunkévá tesszük az igazgatóságnak az 59522 korona 79 fillér tiszta nyereség felosztására vonatkozó indítványát.

Borsos Géza, s. k.
fel. biz. elnök.

Strasser Péter, s. k.
fel. biz. tag.

Frish József, s. k.
fel. biz. tag.

Barkó Mátyás, s. k.
fel. biz. tag.

